

Received: 31-05-2021

Revised: 03-08-2021

Accepted: 06-09-2021

สังคมผู้สูงอายุไทยกับการสื่อสารนโยบายการเตรียมความพร้อมเข้าสู่เศรษฐกิจผู้สูงอายุ Thai Elderly Society and the Communication of Policies on Preparing for the Elderly Economy

กมลรัฐ อินทรทัศน์¹

Kamolrat Intaratat

kamolratchim@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1.การสื่อสารความพร้อมเชิงนโยบาย มาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจผู้สูงอายุ 2.ความพร้อมเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุต่อความต้องการของระบบเศรษฐกิจผู้สูงอายุ 3. ปัญหา ความต้องการ ความท้าทายต่างๆ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุสู่เศรษฐกิจผู้สูงอายุ 4. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุภายใต้บริบท ของเศรษฐกิจผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ อายุ 51-65 ปี จำนวน 100 คน กลุ่มผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน เครื่องมือได้แก่แบบสอบถามออนไลน์ ใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1.การสื่อสารความพร้อมเชิงนโยบาย มาตรการต่างๆที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจผู้สูงอายุ ได้แก่นโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการทำงาน การสร้างอาชีพผู้สูงอายุของกลุ่มแกนนำผู้สูงอายุ อยู่ในระดับน้อย คือมีการแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับนโยบายการจ้างงานผู้สูงอายุและการลดหย่อนภาษีน้อย 2.ความพร้อมเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุต่อความต้องการของระบบเศรษฐกิจผู้สูงอายุ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุ มีสุขภาพจิตที่ดี มีทัศนคติที่ดี มีมุมมองต่อชีวิตที่ดี สดชื่น มีสุขภาพดี สามารถทำงานได้ 3. ปัญหา ความต้องการ ความท้าทายต่างๆ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุสู่เศรษฐกิจผู้สูงอายุ พบว่ารัฐต้องหาอาชีพเสริมที่เหมาะสมกับวัย สนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้ทำงานที่ถนัด มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน 4. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุภายใต้บริบทของเศรษฐกิจผู้สูงอายุพบว่า รัฐต้องมีการบริหารจัดการในองค์ประกอบที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรมและเชื่อมต่อกันในบริบทต่างๆ ทั้งระยะสั้น ระยะยาว เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี

คำสำคัญ: สังคมผู้สูงอายุ, การสื่อสารนโยบาย, การเตรียมความพร้อม, เศรษฐกิจผู้สูงอายุ

¹ สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

School of Communication Arts, Sukhothai Thammatirat Open University

Abstract

This research aimed to study 1. Communicating readiness for policies and measures related to the aging economy 2. health readiness of the elderly needed for the elderly economy; and 3. problems, needs, challenges and recommendations related to the promotion and development of the elderly's competency towards the elderly economy. The sample group were the 100 elderly group aged 51-65 years; and a group of 20 representatives from agencies related to the elderly agencies. The research tool was an online questionnaire. Descriptive statistics was used to analyze data.

Research results found 1. Communicating readiness for policies and measures related to the aging economy was at the a low level especially about the elderly employment policy and the tax reduction policy; 2. The elderly's health readiness needed for working or employment found that most of the elderly had a good holistic health both physical and mental, especially a good attitude to life and ready for a new work or employment; 3. Problems, needs, challenges and recommendations related to the promotion and development of the elderly's competency towards the elderly economy found that the government had to find all kinds of appropriate careers for the elderly then support them to work as of their competency. Besides the government should also support their group activities to work together, and 4. The guideline for the promotion and development of the elderly's competency to work under the context of the aging economy found that the government must have a concrete and holistic interconnected management to support the elderly economy both short-term and long-term for a good quality of life among all the elderly.

Keywords: aging society, policy communication, preparation, aging economy

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีการเข้าสู่สังคมสูงวัย (Aged Society) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 โดยมีปรากฏการณ์ประชากรผู้สูงอายุที่มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีจำนวนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด โดยในปี พ.ศ. 2562 มีผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวนมากถึง 11,136,059 คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 4,920,297 คน และเพศหญิง จำนวน 6,215,762 คน ซึ่งหมายความว่า ประเทศไทยเริ่มเข้าสู่สังคมสูงวัย (Aged Society) แล้วและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อย่างรวดเร็ว เพราะโดยภาพรวมคือเป็นประเทศที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 18 ของประชากรทั้งหมด โดยที่กำลังเคลื่อนตัวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (Completely Aged Society) ในปี พ.ศ. 2564 และต่อเนื่อง คือปรากฏการณ์ของการมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 อีกทั้งยังมีการคาดการณ์อย่างต่อเนื่องว่าในอีก 20 ปีข้างหน้า ประเทศไทยคาดว่าจะมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้นร้อยละ 28 คิดเป็นสัดส่วนของผู้สูงอายุประมาณ 1 ใน 3 ของประชากรทั้งประเทศ นับว่าเป็นการเข้าสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super Aged Society) โดยภาพรวม ซึ่งการเปลี่ยนผ่านทางประชากรผนวกกับการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และโดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศที่ล้นหลามนวัตกรรมต่างๆ ของโลก ดิจิทัลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ล้วนส่งผลสู่การเปลี่ยนแปลงต่างๆ อย่างที่พลิกผัน (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2561)

รัฐบาลได้มีการขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรมมาอย่างต่อเนื่องโดยมอบให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนและเป็นศูนย์กลางในการประสานการเตรียมความพร้อมและขับเคลื่อนร่วมกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงระดับสากลหรือองค์การสหประชาชาติที่มีองค์การอนามัยโลก (WHO, 2014) เป็นหน่วยงานประสานหลัก ดังตัวอย่างบางส่วนที่เป็นการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมคือ รัฐบาลได้มีการประกาศให้สังคมสูงวัยเป็นระเบียบวาระแห่งชาติเพื่อสร้างความตระหนักให้สังคมโดยรวมเตรียมพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยในทุกมิติ ทั้ง

ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสุขภาพ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยกำหนดให้มีแผนการทำงานอย่างบูรณาการร่วมกันของทุกหน่วยงานเกี่ยวข้อง รวมทั้งกลไกการทำงานในทุกระดับ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนงานสังคมผู้สูงอายุอย่างเป็นองค์รวม โดยจัดทำแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง และที่ใช้ในปัจจุบันคือ แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2564) ซึ่งเป็นแผนระยะยาว 20 ปี ที่กำหนดทิศทางการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานร่วมกันรวมทั้งการกำกับติดตาม โดยแผนดังกล่าวได้มีการกำหนด 5 ยุทธศาสตร์หลักได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ 2) การส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ 3) ระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ 4) การบริหารจัดการเพื่อพัฒนางานด้านผู้สูงอายุอย่างบูรณาการระดับชาติและพัฒนานุคคลด้านผู้สูงอายุ และ 5) การประมวล พัฒนาและเผยแพร่ความรู้ด้านผู้สูงอายุและการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ พร้อมมาตรการ ดัชนี เป้าหมาย รวมทั้งระยะเวลาที่ควรสัมฤทธิ์ผลร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่จะต้องจัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับนี้ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2561)

จากปรากฏการณ์เชิงประจักษ์ที่พบว่า ความท้าทายของวิถีใหม่ที่อุบัติขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องส่งผลกระทบต่อกลุ่มผู้สูงอายุในยุควิถีชีวิตใหม่เพิ่มมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ เพราะเป็นการเปลี่ยนทั้งระบบ ตั้งแต่โครงสร้างสังคม โครงสร้างครอบครัว การดำรงชีวิตประจำวัน ฯลฯ พร้อมกับสถานการณ์ที่ผู้สูงอายุในปัจจุบันมีสุขภาพและอายุที่ยืนยาวขึ้น มีความสามารถในการดูแลตนเอง พึ่งตนเอง รวมทั้งช่วยเหลือผู้อื่นได้ ดังนั้นการเปลี่ยนกระบวนทัศน์มุมมองของการพัฒนาและการเตรียมการเพื่อสร้างความพร้อมให้ผู้สูงอายุตามกระบวนทัศน์ที่สอดคล้องกันทั่วโลกคือ “พหุพลังของผู้สูงอายุ” (Active and Productive Ageing) และ “โลกที่ผู้สูงอายุทุกคนสามารถมีชีวิตที่ยืนยาวและมีสุขภาพที่ดี” (Healthy Ageing) โดยเน้นการให้คุณค่าผู้สูงอายุ เน้นการพัฒนาผู้สูงอายุโดยให้ผู้สูงอายุและผู้คน รอบข้างเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาตนเองในทุกมิติจึงเป็นบริบทที่ภาครัฐและทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการปรับเปลี่ยนเข้าไปในแผนผู้สูงอายุแห่งชาติในปัจจุบันด้วย โดยเน้นให้ผู้สูงอายุเป็นศูนย์กลาง และสามารถมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของตนเองได้อย่างเป็นองค์รวมและบูรณาการร่วมกัน สามารถสร้างความมั่นคงทางรายได้ และรวมทั้งสามารถร่วมสร้างสรรค์สังคมได้อย่างมีคุณค่าตามศักยภาพของตน ภายใต้บริบทของวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) อย่างเท่าทันทั่วถึง ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืนร่วมกัน

หนึ่งในมาตรการหลักของมาตรการรองรับสังคมผู้สูงอายุ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2559 คือ มาตรการเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ ได้แก่

มาตรการที่ (1) การจ้างงานผู้สูงอายุ มาตรการนี้เป็นการสร้างหลักประกันด้านรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ เปลี่ยนมาอาศัยของสังคมที่มองว่า “ผู้สูงอายุเป็นภาระ” เปลี่ยนเป็น “ผู้สูงอายุเป็นพลัง” เป็นวัยที่มีคุณค่า นอกจากนั้นการจ้างงานผู้สูงอายุยังเป็นการตอบสนองต่อตลาดแรงงานในอนาคตที่คนวัยทำงานจะลดน้อยลงและแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้สูงอายุที่มากขึ้น

มาตรการที่ (2) การสร้างที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงวัย ส่งเสริมการสร้างที่พักอาศัยให้มีความเหมาะสมและช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงวัยโดยเฉพาะ

มาตรการที่ (3) สินเชื่อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงวัย เป็นมาตรการคุ้มครองและช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ไม่มีลูกหลานดูแลและไม่มีเงินสำรองเพียงพอที่จะเลี้ยงชีพ โดยเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุนำเอาที่อยู่อาศัยของตนเองมาเปลี่ยนเป็นเงินดำรงชีพเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางรายได้ให้กับผู้สูงอายุ

มาตรการที่ (4) การบูรณาการระบบบำนาญบำนาญ มีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายบำนาญบำนาญแห่งชาติ และจัดตั้งกองทุนบำนาญบำนาญแห่งชาติ (กบช.) เพื่อเป็นกองทุนสำรองเลี้ยงชีพภาคบังคับสำหรับแรงงานในระบอบที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ โดยลูกจ้างและนายจ้างจะต้องส่งเงินเข้ากองทุนทั้งสองฝ่ายจำนวนร้อยละ 3 ของเงินเดือน แต่ต้องไม่เกิน 1,800 บาทต่อเดือนและปรับขึ้นเป็นร้อยละ 10 ภายใน 10 ปีและลูกจ้างที่เงินเดือนไม่ถึงเกณฑ์ คือ 10,000 บาทต่อเดือน ไม่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนให้นายจ้างเป็นผู้ส่งเงินเข้ากองทุนฝ่ายเดียว

โดยรัฐบาลได้แต่งตั้ง “คณะกรรมการขับเคลื่อนสังคมสูงวัย คนไทยอายุยืน” โดยกองยุทธศาสตร์และแผนงานกรมกิจการผู้สูงอายุ 2562 พบข้อสรุปที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันในการขับเคลื่อนต่อยอดร่วมกันสู่พร้อมสังคมสูงวัยระยะที่ 3 (2566-2580) ของประเทศไทยที่มีความสำคัญเร่งด่วนคือ มิติเศรษฐกิจ เพราะจากสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจที่พบว่า 1 ใน 3 ของผู้สูงอายุมีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนคือ 2,647 บาทต่อเดือน (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย 2559 และ 2561) ทำให้ผู้สูงอายุถือว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงในด้านเศรษฐกิจ ดังนั้นการขับเคลื่อนในมิติเศรษฐกิจจึงเป็นเรื่องที่เป็นความเร่งด่วนที่สุด เช่น การสร้างโอกาสในการทำงานให้ผู้สูงอายุ การขยายอายุการทำงาน ส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุ กระจายอุตสาหกรรม บริการ และการจ้างงานออกไปยังท้องถิ่น ชุมชนชนบท การส่งเสริมอุตสาหกรรมและธุรกิจเพื่อรองรับสังคมสูงวัย การให้สินเชื่อที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ (Reverse mortgage) การบูรณาการระบบบำนาญแห่งชาติ การแต่งตั้งผู้อนุบาลหรือ ผู้พิทักษ์ในการจัดการทรัพย์สินของบุคคลที่มีความสามารถบกพร่อง หรือไร้ความสามารถในการจัดการตนเอง โดยมีการทำงานร่วมกัน เช่น กำหนดให้หน่วยธุรกิจทุกแห่งมีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ สร้างมาตรการส่งเสริม การออม การกำหนดมาตรการการออมภาคบังคับ เป็นต้น

รัฐบาลไทยได้มีการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการผลักดันเศรษฐกิจประเทศให้เติบโตตามโมเดลเศรษฐกิจใหม่ ไทยแลนด์ 4.0 วางเป้าหมายจะพัฒนาเศรษฐกิจประเทศโดยอาศัยนวัตกรรม เทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์ โดยมุ่งเป้าไปที่การปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งประกอบด้วยภาคเศรษฐกิจ 5 สาขาหลัก ได้แก่ เศรษฐกิจดิจิทัล (digital economy) เศรษฐกิจฐานชีวภาพ (bio-economy) เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม (creative and cultural) เศรษฐกิจเพื่อสังคม (social economy) และเศรษฐกิจสูงวัย (silver economy) โดยภาครัฐและหลายหน่วยงานพยายามหาช่องทางเพื่อการสนับสนุนทั้งด้านนโยบาย กฎหมายต่างๆ เช่น การลดหย่อนภาษีให้กับสถานประกอบการในการจ้างแรงงานผู้สูงอายุ การส่งเสริมการพัฒนาทักษะแรงงานผู้สูงอายุ การพัฒนาระบบการเงินให้ผู้ประกอบการที่มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากขึ้น การสร้างสังคมให้ผู้สูงอายุมีความสุข สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ไม่เป็นภาระแก่ผู้ใด เป็นผลิตภัณฑ์ไม่ใช่ตัวเงิน (in kind) ต้องไม่มองในรูปแบบตัวเงิน (in cash) โดยพยายามส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้สูงวัย ด้วยการที่ยังให้คนกลุ่มนี้ ยังมีรายได้อาชีพที่ยังพอสามารถหารายได้เพื่อใช้จ่ายสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของตนเองได้ในชีวิตประจำวัน การแนะนำแนวทางอาชีพที่เหมาะสมกับทักษะของแรงงานการเรียนรู้หากต้องการทำอาชีพต่างๆ เพื่อสร้างโอกาสและขยายอายุการจ้างแรงงานสูงวัย นอกจากนี้อาจมีการทำงานในเชิงพื้นที่ร่วมกับชุมชนท้องถิ่นเนื่องจากช่วงเวลาที่ยังทำงานได้พบเจอกับผู้คนมากมาย และยังเป็นส่วนช่วยเพื่อไม่ให้คิดว่าว่างเปล่าหลังจากการเกษียณได้เช่นกัน เตรียมมีรับเป็นผู้สูงอายุที่ดีมีคุณภาพหลังการใช้ชีวิตหลังเกษียณอย่างมีความสุข โดยไม่ต้องกังวลเรื่องเงินทอง ผนวกกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีก่อให้เกิดเศรษฐกิจการแบ่งปัน (Sharing Economy) โดยใช้อินเทอร์เน็ตแพลตฟอร์ม เครื่องมือทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ บริบทของเศรษฐกิจการแบ่งปัน โดยอาศัยการแลกเปลี่ยนการค้าหรือการให้เช่าผลิตภัณฑ์และบริการผ่านแพลตฟอร์ม C2C (Customer to Customer) บนอินเทอร์เน็ต ทุกคนหรือคนจำนวนมากสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินนั้นได้โดยการเช่า เช่น Grab หรือแท็กซี่สาธารณะ ที่ทุกคนสามารถเข้าร่วมอาชีพขับแท็กซี่ได้ถ้าต้องการ สามารถที่จะเป็นหนึ่งในอาชีพของผู้สูงวัยได้ รวมทั้งอาชีพอื่นๆ ด้วย เช่น สตาร์ทอัพ (Start Up) วิสาหกิจชุมชน ท่องเที่ยวชุมชน การผลิตสินค้าชุมชน การเป็นผู้นำเที่ยว การรับจ้างอิสระ เช่น งานแปล งานดูแลเด็ก งานดูแลผู้สูงอายุ ฯลฯ (ธัญพัทธ์ ไกรวานิช, 2564)

อีกทั้งจากปรากฏการณ์สังคมสูงวัยทั่วโลก ได้เกิดปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ขึ้นมาคือ “โครงการเศรษฐกิจผู้สูงอายุ” (silver economy) ที่มีต้นกำเนิดมาจากประเทศอิตาลี ต่อมาปี พ.ศ. 2548 สหภาพยุโรปนำมาปรับใช้และกำหนดไว้ในปฏิญญาบอนด์ บางครั้งเรียกว่า “เศรษฐกิจสีดอกเลา” ที่สะท้อนถึงความท้าทายที่ทั่วโลกกำลังเผชิญจากโครงสร้างประชากรที่แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย วัยเด็ก วัยแรงงาน และ กลุ่มคนสูงอายุ จึงจำเป็นต้องปฏิรูปปรับเปลี่ยน

ระบบเศรษฐกิจ และการบริหารจัดการภาครัฐให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้เป็นเพราะการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุทั่วโลกทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจใหม่ซึ่งเรียกกันว่าเศรษฐกิจสูงวัย (Silver Economy) ซึ่งถือเป็นระบบเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการและความจำเป็นสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อสูงอันดับต้นๆ ในตลาดโลก เศรษฐกิจสูงวัย (silver economy) จึงนับว่าเป็นตลาดใหม่ที่จะนำมาซึ่งรายได้มหาศาลต่อเศรษฐกิจโลกในอีกไม่กี่ปีข้างหน้าเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายเพื่อการพักผ่อน ดูแลความงาม บริการการรักษา พยาบาล รวมถึงเลือกซื้อผลิตภัณฑ์และบริการระดับพรีเมียมมากขึ้น ดังนั้น เป้าหมายการทำธุรกิจที่เป็นเทรนด์ของโลกหลังจากนี้ น่าจะโฟกัสไปที่ประชากรกลุ่มสูงวัยมากขึ้น แต่ไม่ใช่สินค้าของผู้สูงวัยแบบเดิมๆ กลับเป็นสินค้าที่ผสมผสานนวัตกรรม เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และความรู้ความเข้าใจที่ตอบสนองประชากรกลุ่มผู้สูงวัยระดับต้น (Young Old) ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีศักยภาพอันดับต้นๆ ในตลาดโลก เพราะเป็นกลุ่มที่เปี่ยมไปด้วยประสบการณ์ ความแข็งแรงทุกด้าน และสามารถสร้างเศรษฐกิจใหม่ให้เป็นฐานของเศรษฐกิจโลกได้อย่างหลากหลายเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ (พิเชษฐ์ ฒ นคร, 2561)

จากปรากฏการณ์ดังกล่าวข้างต้น การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องสังคมผู้สูงอายุไทยกับการสื่อสารนโยบายการเตรียมความพร้อมเข้าสู่เศรษฐกิจผู้สูงวัย (silver economy) จากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องรวมทั้งตัวผู้สูงอายุเองจึงนับว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในทุกระดับ เริ่มตั้งแต่ระดับปัจเจกที่เป็นวิถีชีวิตภายใต้บริบทใหม่ของผู้สูงอายุเอง จนถึงระดับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจมวลรวม (GDP) ของประเทศไทยด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการสื่อสารความพร้อมเชิงนโยบาย มาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจสูงวัย
2. เพื่อศึกษาความพร้อมเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุต่อความต้องการของระบบเศรษฐกิจผู้สูงวัย
3. เพื่อศึกษาปัญหา ความต้องการ ความท้าทายต่างๆ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุสู่เศรษฐกิจผู้สูงวัย
4. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุภายใต้บริบทของเศรษฐกิจผู้สูงวัย

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. เพื่อทราบความพร้อมเชิงนโยบาย มาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจสูงวัย
2. เพื่อทราบความพร้อมเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุต่อความต้องการของระบบเศรษฐกิจผู้สูงวัย
3. เพื่อทราบปัญหา ความต้องการ ความท้าทายต่างๆ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุสู่เศรษฐกิจผู้สูงวัย
4. เพื่อทราบแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุภายใต้บริบทของเศรษฐกิจผู้สูงวัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การส่งเสริมการสร้างงาน การจ้างงาน การทำงาน การประกอบอาชีพของผู้สูงอายุจากพื้นที่ในเขตเมืองหรือเขตกึ่งเมืองที่เป็นตัวแทนจาก 4 ภูมิภาคของประเทศไทย รวมทั้งพื้นที่ กทม. รวมเป็น 5 พื้นที่ ได้แก่ องค์การปกครองท้องถิ่นในเขตเมืองที่เป็นตัวแทนจากแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย จำนวน 5 พื้นที่ ได้แก่ 1.เทศบาลนครรังสิต อ.เมือง จ.ปทุมธานี (เน้นเฉพาะเรื่องสุขภาพ) 2.เทศบาลเมืองบึงยี่โถ อ. ธัญบุรี จ.ปทุมธานี (เน้นการพัฒนาองค์กรรวมทั้งการพัฒนาสุขภาพและอาชีพ) 3. เทศบาลเมืองหัวหิน อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ 4.เทศบาลนครเชียงใหม่ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 5.เทศบาลนครสกลนคร อ.เมือง จ.สกลนคร จากนั้นใช้วิธีการ

เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเฉพาะจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม การสนับสนุนการทำงาน หรือการประกอบอาชีพของผู้สูงอายุเท่านั้น โดยเลือกจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งตัวผู้สูงอายุเอง จำนวนทั้งหมด 120 คน ประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้สูงอายุระดับต้น (Young Old อายุ 51 – 65 ปี) จากพื้นที่ในเขตเมืองหรือเขตกึ่งเมืองที่เป็นแกนนำ และยังเป็นผู้สูงอายุที่ยังทำงานอยู่ในปัจจุบัน จำนวน 100 คน ประกอบด้วย

1.1) กลุ่มแกนนำผู้สูงอายุระดับต้น (Young Old อายุ 51 – 65 ปี) จากพื้นที่ในเขตเมืองหรือเขตกึ่งเมืองโดยเป็นแกนนำจากทุกภาคของประเทศไทยรวมพื้นที่ทั้งหมด. จำนวน 5 พื้นที่ ได้แก่ 1.เทศบาลนครรังสิต อ.เมือง จ.ปทุมธานี 2.เทศบาลเมืองบึงยี่โถ อ. ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 3. เทศบาลเมืองหัวหิน อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ 4.เทศบาลนครเชียงใหม่ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 5.เทศบาลนครสกลนคร อ.เมือง จ.สกลนคร พื้นที่ๆ ละ 10 คน รวมเป็นจำนวน 50 คน

1.2) กลุ่มผู้สูงอายุระดับต้น (Young Old) ที่ยังทำงานอยู่ในปัจจุบัน (Young Old อายุ 51 – 65 ปี) จากพื้นที่ในเขตเมืองหรือเขตกึ่งเมืองจากทุกภาคของประเทศไทยรวมทุกม. จำนวน 5 พื้นที่ ได้แก่ 1.เทศบาลนครรังสิต อ.เมือง จ.ปทุมธานี 2.เทศบาลเมืองบึงยี่โถ อ. ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 3. เทศบาลเมืองหัวหิน อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์ 4.เทศบาลนครเชียงใหม่ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 5.เทศบาลนครสกลนคร อ.เมือง จ.สกลนคร พื้นที่ๆ ละ 10 คน รวมเป็นจำนวน 50 คน

2. กลุ่มผู้แทนจากหน่วยงาน /องค์กร/กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ และเศรษฐกิจผู้สูงอายุ (Silver Economy) จากพื้นที่ในเขตเมืองหรือเขตกึ่งเมือง ได้แก่ กระทรวงแรงงาน กระทรวงมหาดไทย องค์กรปกครองท้องถิ่น สถาบันการเงิน กองทุน ผู้จ้างงาน/ผู้ประกอบการกลุ่มอาชีพ/ กลุ่มงานต่างๆ จำนวน 20 คน

เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูล

เครื่องมือวิจัยคือ แบบสอบถามออนไลน์ จากนั้นใช้วิธีการเก็บข้อมูลหลัก 2 วิธีคือ 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และ 2) การใช้แบบสอบถามออนไลน์ (e- questionnaire)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) จากโปรแกรมสำเร็จรูป

ขอบเขตของการวิจัย

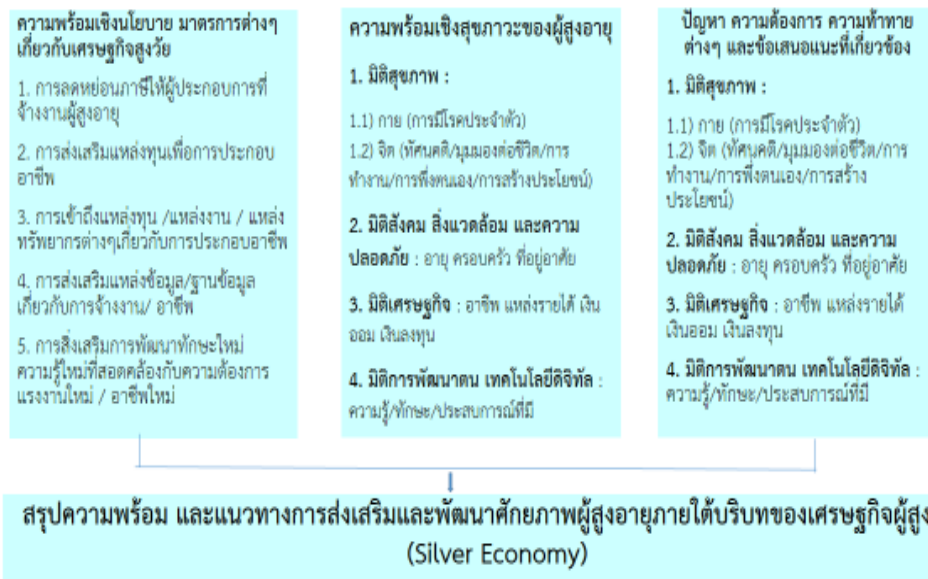
เป็นการวิจัยเฉพาะในพื้นที่ในเขตเมืองหรือเขตกึ่งเมืองเพราะเป็นพื้นที่ที่มีการส่งเสริมการทำงาน การสร้างอาชีพผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม ตามมาตรการที่ 1 เกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจการจ้างงานผู้สูงอายุ

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้มีการทบทวนวรรณกรรมในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร
2. สถานการณ์ผู้สูงอายุและการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย. (2561)
3. ทศวรรษผู้สูงอายุสุขภาวะดีขององค์การสหประชาชาติ (2020-2030)
4. แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (2555-2564)
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการเตรียมความพร้อมของผู้สูงอายุในการเข้าสู่เศรษฐกิจสูงวัย (silver economy)

ผลการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยเรียงตามวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1.การสื่อสารความพร้อมเชิงนโยบาย มาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจสูงวัย 2.ความพร้อมเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุต่อความต้องการของระบบเศรษฐกิจผู้สูงอายุ 3. ปัญหาความต้องการ ความท้าทายต่างๆ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุสู่เศรษฐกิจผู้สูงอายุ 4. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุภายใต้บริบท ของเศรษฐกิจผู้สูงอายุ

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร

ลักษณะทางประชากรของกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มกลุ่มแกนนำผู้สูงอายุ กลุ่มผู้สูงอายุทั่วไป และกลุ่มหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ปรากฏดังนี้ เป็นเพศหญิงมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 66.33 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 36.67 อาชีพ มีอาชีพข้าราชการบำนาญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.50 รองลงมา รับราชการ คิดเป็นร้อยละ 16.67 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว/รับจ้างอิสระ คิดเป็นร้อยละ 10.83 แม่บ้าน/ว่างงาน คิดเป็นร้อยละ 10.00 และสมาชิกชมรม/กลุ่มหมู่บ้าน 5.00 ตามลำดับ

ตำแหน่งงาน มากที่สุดคือ ประธานกลุ่ม/ชมรม/กรรมการหมู่บ้าน/สมาชิกชมรม คิดเป็นร้อยละ 41.67 ข้าราชการบำนาญ คิดเป็นร้อยละ 20.83 ผู้บริหารหน่วยงานราชการ/ระดับปฏิบัติการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ 16.67 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว/รับจ้างอิสระ คิดเป็นร้อยละ 10.83 และแม่บ้าน/ว่างงาน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 53.33 รองลงมาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 42.50 และระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 4.17 ตามลำดับ

1.การสื่อสารความพร้อมเชิงนโยบาย มาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจสูงวัย ความเห็นของผู้สูงอายุระดับต้น (Young Old) ที่มีต่อการสื่อสาร การถ่ายทอดนโยบาย พบว่า นโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับส่งเสริมการทำงาน การสร้างอาชีพ ผู้สูงอายุของกลุ่มแกนนำผู้สูงอายุ กลุ่มผู้สูงอายุทั่วไป และกลุ่มหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุระดับต้น (Young Old) ภาพรวมในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.12$) เรียงตามลำดับ ดังนี้ การแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับนโยบายการจ้างงานผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.18$) การแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับนโยบายการลดหย่อนภาษีให้ผู้ประกอบการที่จ้างงานผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.17$) การส่งเสริมการฝึกทักษะ

ใหม่ ความรู้ใหม่ที่ตรงกับความต้องการตลาดงาน ตลาดอาชีพใหม่ของผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.14$) การแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับการสนับสนุนแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพของผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.09$) การแจ้งให้ท่านทราบเกี่ยวกับแหล่งงาน แหล่งอาชีพต่างๆ แหล่งติดต่องาน ฯลฯ ที่ผู้สูงอายุสามารถทำได้ ($\bar{X} = 2.08$) และการแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับการเข้าถึงกองทุนต่างๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมการประกอบอาชีพ การจ้างงานผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.08$) ตามลำดับ

2.ความพร้อมเชิงสุขภาพของผู้สูงอายุต่อความต้องการของระบบเศรษฐกิจผู้สูงอายุ พบว่ามีประเด็น ดังนี้ คือ ความพร้อมเกี่ยวกับสุขภาพ ความพร้อมเกี่ยวกับสังคม สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ความพร้อมเกี่ยวกับเศรษฐกิจ ความพร้อมเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ตลาดงานต้องการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เรียงตามลำดับ ดังนี้

1)ความพร้อมเกี่ยวกับสุขภาพของผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) ในการทำงาน ประกอบอาชีพ ภาพรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) โดยมีรายละเอียดคือ ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) ต้องการเป็นคนมีประโยชน์ สร้างประโยชน์ให้ครอบครัว ให้ชุมชน ให้สังคมในทางที่ดี ($\bar{X} = 4.39$) ต้องการพึ่งตนเองทางการเงิน ต้องการใช้ความสามารถของตนเองในการหาเลี้ยงตนเอง ไม่เป็นภาระใคร ($\bar{X} = 4.33$) มีสุขภาพจิตที่ดี มีทัศนคติที่ดี มีมุมมองต่อชีวิตที่ดี สดชื่น พร้อมเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 3.90$) มีสุขภาพกายที่ดี สามารถทำงานได้ต่อ ($\bar{X} = 3.74$) ตามลำดับ

2) ความพร้อมเกี่ยวกับสังคม สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) ในการทำงาน สร้างอาชีพภาพรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) โดยมีรายละเอียดคือ ผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) มีที่อยู่อาศัยที่ดีเหมาะสม ปลอดภัย ($\bar{X} = 4.08$) ผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) มีครอบครัวที่พร้อมสนับสนุนให้ผู้สูงอายุตอนต้นทำงาน สร้างอาชีพ ($\bar{X} = 3.66$) และผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) มีความสะดวกในการเดินทางไปทำงาน ไปประกอบอาชีพได้ ($\bar{X} = 3.308$) ตามลำดับ

3) ความพร้อมเกี่ยวกับเศรษฐกิจของผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) ในการทำงาน สร้างอาชีพภาพรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) โดยมีรายละเอียดคือ ผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) มีอาชีพ/มีรายได้ที่เพียงพอกับการใช้ชีวิตในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) ผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) มีเงินออมเป็นของตนเองทำให้อุ่นใจในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) และผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) มีเงินลงทุนเพื่อการสร้างอาชีพ สร้างงานตามความถนัดของตนเองในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$) ตามลำดับ

4) ความพร้อมเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ตลาดงานต้องการจากกลุ่มผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) ภาพรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) โดยมีรายละเอียดคือ ผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) มีความต้องการที่จะหาความรู้ใหม่ ทักษะใหม่เพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) ผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) มีทักษะเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือดิจิทัลระดับพื้นฐานได้ เช่น ใช้โทรศัพท์มือถือได้ดี ใช้แอปพลิเคชันต่างๆ พอได้ ฯลฯ ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) ผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) มีทักษะ ประสบการณ์ที่ยังเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) และผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) มีความรู้ที่ยังเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) ตามลำดับ

3. ปัญหาความต้องการความท้าทายต่างๆ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุสู่เศรษฐกิจผู้สูงอายุ และ

4.แนวทางส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุภายใต้บริบท ของเศรษฐกิจผู้สูงอายุ พบว่าความเห็นของผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) ที่มีต่อการแปลงนโยบายเป็นการปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มคือ (1) กลุ่มแกนนำผู้สูงอายุ (2) กลุ่มผู้สูงอายุทั่วไป (3) กลุ่ม

หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ (ระดับนโยบาย) และ (4) กลุ่มผู้สูงอายุทั่วไป กลุ่มหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ (ระดับพื้นที่)

4.1 ภาพรวมเกี่ยวกับความพร้อมเชิงสุขภาพของครุรวมของผู้สูงอายุเกี่ยวกับความต้องการ ความท้าทายต่างๆ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) เกี่ยวกับการทำงาน การสร้างอาชีพจากทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องคือ

(1) ผลที่ได้จากกลุ่มแกนนำผู้สูงอายุ เสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ ความท้าทายต่างๆ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) เกี่ยวกับการสร้างอาชีพ ดังนี้

-รัฐควรสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้ทำงานที่ถนัด ควรสร้างอาชีพให้ผู้สูงอายุที่พอทำงานได้ที่เขาอยากจนไม่มีลูกหลานเลี้ยงดูให้มีรายได้เลี้ยงชีพต่อไป ขอให้มีการส่งเสริมการจ้างงานมากกว่าปัจจุบัน และต่อเนื่อง เปิดรับสมัครทาง online การฝึกอาชีพต่างๆ การเปิดชมรม องค์กร ในการทำงาน การสนับสนุน ชมรม องค์กร อาสาสมัคร ให้มาช่วยทำงาน อยากให้มีการอบรมระยะสั้นหลายๆ หลักสูตร โดยเฉพาะเกี่ยวกับการใช้ internet เพื่อให้ผู้สูงอายุก้าวทันสังคมยุคใหม่

-รัฐควรสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน สร้างผู้นำผู้สูงอายุเพื่อเชื่อมต่อประสานงานระหว่างกัน ซึ่งต้องเป็นผู้เสียสละ มีเวลาและแข็งแรง จัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้ด้านสุขภาพ การใช้ชีวิต การพึ่งตนเองด้านรายได้ การได้มีโอกาสในการทำงานตามที่ถนัดและสามารถทำได้

-รัฐควรส่งเสริม ต่อยอดเติมภายในครอบครัวอาจต้องการการสนับสนุนด้านความรู้ ทักษะ การโฆษณาประชาสัมพันธ์และเงินทุนเพิ่มเติม การแนะนำงานพร้อมแหล่งทุนแหล่งทุน

-รัฐควรเร่งประชาสัมพันธ์การทำงานสาขาอาชีพต่างๆ ที่สามารถให้ผู้สูงอายุทำงานต่อ และขยายเวลาเกษียณออกไปมากกว่าที่เป็นอยู่ ที่ผ่านมา จนถึงปัจจุบันขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี ควรมีการจ้างงานสำหรับผู้สูงวัยที่ยังต้องการทำงาน และจะทำให้ผู้สูงวัยใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

-รัฐควรส่งเสริมการถ่ายโอนอำนาจสู่ท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทให้มาก เช่น สำรวจจำนวนผู้สูงอายุให้เป็นปัจจุบัน และมีโครงการส่งเสริมศักยภาพผู้สูงวัยในด้านต่างๆ ตามสมควร

-รัฐให้เห็นความสำคัญของสุขภาพและการบริหารการเงินการอยู่รอดและถ่ายทอดความรู้รุ่นลูกหลานเป็นแบบอย่าง โดยเปิดกว้างในอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุตอนต้นให้มากขึ้น การมีประสบการณ์และทักษะของตนเองช่วยสร้างความมั่นคงในชีวิตของผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่นโยบายต่างๆ ของภาครัฐกว่าจะได้รับการปฏิบัติจริงถึงตัวประชาชนก็ล่าช้ามาก จัดให้มีกิจกรรมกระตุ้น สมอง และสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้สูงอายุอยากจะเรียนรู้และพัฒนาตน ต่อเนื่อง สร้างเครือข่ายให้เข้มแข็ง โดยให้ภาครัฐดูแลเพิ่มสวัสดิการทุกอย่างในการดำรงชีพควรสนับสนุนการจ้างงานผู้สูงอายุ โดยกำหนดนโยบาย มาตรการ เพื่อการสร้างความพร้อมที่จะใช้ชีวิตในวัยสูงอายุ โดยไม่ต้องพึ่งพาเป็นภาระใดๆ กับผู้ใด

-รัฐจัดระบบการจัดการข่าวสารที่จะเผยแพร่สู่ผู้สูงวัยโดยตรง เปิดพื้นที่ เปิดโอกาสให้มีการระดมความคิดเห็น การระดมความคิดเห็นและความต้องการ การสร้างการเตรียมพร้อมมาตั้งแต่ระดับกลางคนว่าเราจะต้องเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ หมายถึงปฏิบัติตัวให้เป็นหลักให้กับรุ่นหลัง

(2) ผลที่ได้จากกลุ่มผู้สูงอายุทั่วไป เสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ ความท้าทายต่างๆ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) เกี่ยวกับการทำงาน การสร้างอาชีพ ดังนี้

รัฐต้องสนับสนุนให้หน่วยงาน องค์กรการสร้างงาน สร้างอาชีพของผู้สูงวัยตอนต้น จัดอบรมอาชีพที่หลากหลายทำได้ไม่ยากนักและจัดตลาดรองรับ ติดตามผล หน่วยงานเข้าช่วยเหลือ

-รัฐต้องบริการการหาอาชีพเสริมที่เหมาะสมกับวัย เปิดสอนวิชาชีพฟรี เหมาะสำหรับผู้สูงอายุ ต้องให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ และหากิจกรรมให้ผู้สูงอายุ สร้างเป็นอาชีพได้ เพื่อช่วยเหลือตัวเอง

-รัฐควรแจ้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ทั่วถึง ไม่ปล่อยให้เกิดการไม่รู้นโยบายเลย หากหน่วยงานในพื้นที่หรือเครือข่ายไม่แจ้งมาจะไม่สามารถทราบได้ มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องการทำงานหรือมีโครงการที่เป็นประโยชน์ มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องการทำงานหรือมีโครงการเป็นประโยชน์ด้านงาน

-รัฐดูแลผู้สูงอายุมากกว่านี้ให้การสนับสนุน หน่วยงานที่ถนัดให้ทำ ใจเย็น ให้กำลังใจแก่ผู้สูงอายุ ให้เกียรติ และสำคัญกับผู้สูงอายุ เพราะผู้สูงวัยระดับต้นหลายคนยังมีศักยภาพในตนเองและมีการดำรงชีวิตที่ดีไม่เป็นภาระผู้อื่น ฝึกทักษะอาชีพให้ การเปิดกว้างเชิงนโยบาย การสนับสนุนงบประมาณส่งเสริมอาชีพคือเงิน อยากให้รัฐและเอกชนเข้ามาช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ยังสามารถทำงานได้

(3) กลุ่มหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ (ระดับนโยบาย) เสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ ความท้าทายต่างๆ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) เกี่ยวกับการทำงาน การสร้างอาชีพ ดังนี้

-รัฐต้องถ่ายโอนอำนาจให้ท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองท้องถิ่นทำงานร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่เป็นศูนย์กลาง ส่วนกลางเพียงเปิดช่องทางการสื่อสารที่รับฟัง และนำไปออกนโยบาย กฎกติกาต่างๆ ให้ชัดเจน และสอดคล้องกับความเป็นจริงที่ผู้สูงอายุต้องการ โดยกำหนดสัดส่วนการรับผู้สูงอายุเข้าทำงานที่สอดคล้องกับจำนวนผู้สูงอายุที่มีในแต่ละพื้นที่

-รัฐต้องเพิ่มการเข้าถึงบริการต่างๆ อย่างครบวงจร มีการสื่อสารชัดเจน เป็นระบบ ต่อเนื่อง ภาครัฐควรจริงจังกับการส่งเสริม สนับสนุนให้มีการสร้างอาชีพกับผู้สูงอายุตอนต้น เพราะมีทั้งประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว

-ขอให้รัฐถ่ายโอนเรื่องผู้สูงอายุและงบประมาณลงมาที่ อบต. เพราะเขารู้จักกัน รู้ปัญหาจริง จึงจำเป็นที่จะต้องถ่ายโอนให้ชัดเจน และเร่งด่วน เพราะจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มจำนวนสูงมาก หากพัฒนาไม่ทันจะเป็นภาระต่อภาครัฐในที่สุด โดยต้องกำหนดระดับนโยบายต้องชัดเจน และมอบให้ท้องถิ่นบริหารจัดการ

-ควรแบ่งผู้สูงอายุเป็นประเภท โดยดูจากความแข็งแรง เพื่อพัฒนาและวางแผนการให้โอกาส และการเข้าถึงสิทธิ รวมถึงการช่วยดูแลสุขภาพ โดยมอบให้หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่วางแผนในการดูแลเป็นรายบุคคล โดยอาศัย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน วัด โรงเรียน ช่วยกันดูทุกด้าน เช่น ปัจฉัย 4 ที่อยู่อาศัย สุขภาพ สังคม ความปลอดภัย รายได้ อาชีพ

-รัฐควรมีกองทุนสำหรับผู้สูงอายุระดับต้นในการสร้างงาน สร้างอาชีพ และเสนอรัฐบาลปรับเงินผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

(4) กลุ่มหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ (ระดับพื้นที่) เสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับสุขภาพของผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) ในการทำงาน/ประกอบอาชีพดังนี้

-รัฐควรมีกองทุนประจำหมู่บ้านละ 1-2 ล้านบาท หรือมากกว่านั้น ลดกฎระเบียบการใช้แหล่งทุนต่างๆ หลักๆ คือการประชาสัมพันธ์ ควรคำนึงถึงผู้สูงวัยที่ไม่ได้ใช้เทคโนโลยีแต่มีความสามารถในการทำงานด้วย ควรสื่อสารอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง มีการสำรวจความต้องการ ความพร้อมอย่างชัดเจน ต่อเนื่อง

-จำเป็นต้องถ่ายโอนการทำงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุสู่ท้องถิ่น โดยบูรณาการการทำงานแบบหุ้นส่วน ไม่ใช่สั่งการอย่างที่เคยเป็นมา โดยกระจายอำนาจ/การบริหารจัดการ ลงสู่เทศบาลตำบล สภาองค์กรส่วนท้องถิ่นในทุกๆ เรื่องที่เกี่ยวกับการอยู่ดี กินดี อาชีพ ความปลอดภัย

4.2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการ ความท้าทายต่างๆ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสุขภาพของผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) ในการทำงาน/ประกอบอาชีพ

(1) กลุ่มแกนนำผู้สูงอายุ เสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา/ความต้องการ/ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับสุขภาพของผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) ในการทำงาน ประกอบอาชีพ ให้ความคิดเห็นดังนี้

-รัฐบาลควรสนับสนุนผู้สูงอายุได้ทำงาน และมีกิจกรรมที่ผู้สูงอายุทำได้ เพราะผู้สูงอายุที่สามารถทำงานต่อไปได้ และไม่มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ เพื่อสร้างกำลังใจและการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีความสุข ควรสนับสนุนให้มีการตรวจสุขภาพประจำปี เน้นให้ความรู้ดูแลสุขภาพเพื่ออยู่ต่ออย่างไม่เป็นภาระ และสามารถประกอบอาชีพถ่ายทอดความรู้ได้

-รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุนการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพด้วยใจรักและการพักผ่อนที่เพียงพอสำคัญที่สุดในการสร้างพื้นฐานการทำงาน ประกอบอาชีพต่อไป ต้องการการฝึกอบรมสุขอนามัยสำหรับผู้สูงอายุ ทั้งด้าน กายและจิตใจ ได้รับส่วนลดพิเศษในการซื้อยาหรืออาหารเสริมเพื่อรักษาสุขภาพเพื่อลดภาระและค่าใช้จ่ายของรัฐบาลในการดูแลผู้ป่วยในโรงพยาบาล

(2) กลุ่มผู้สูงอายุทั่วไป เสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา/ความต้องการ/ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับสุขภาพของผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) ในการทำงาน/ประกอบอาชีพ ให้ความคิดเห็นดังนี้

-รัฐต้องมีการออกแบบ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับอาชีพ การทำงานที่ไม่ใช้กำลังกายมาก ชั่วโมงทำงานควรน้อยกว่าคนปกติ ระบบป้องกันและดูแลปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุ หางานให้เหมาะสมกับสุขภาพและอายุ ควรส่งเสริม ดูแลสม่ำเสมอ ตรวจสุขภาพทุก 6 เดือน ต้องการมีสุขภาพแข็งแรง ต้องดูแล และควบคุมอาหาร ทำตามคำแนะนำของแพทย์

-รัฐต้องให้คำแนะนำอย่างเป็นระบบเพราะผู้สูงอายุทุกท่านย่อมมีตัวตนไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับบุคคลได้รับฟังเหตุผลหรือไม่ เรื่องสุขภาพไม่ป่วยไม่รู้ เวลาหายป่วยแล้วไม่ยอมเปลี่ยนพฤติกรรม ต้องการอาชีพที่เหมาะสมกับสุขภาพมีการแนะนำ ปัญหาสุขภาพ ตรวจสุขภาพ ติดตามผล ผู้รู้ให้คำแนะนำ

(3) กลุ่มหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ (ระดับนโยบาย) เสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา/ความต้องการ/ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับสุขภาพของผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) ในการทำงาน/ประกอบอาชีพ ให้ความคิดเห็นดังนี้

-รัฐถ่ายโอนให้ท้องถิ่นช่วยทำตรงนี้เลย ไปแออัดกันเยอะมากที่ รพ. ใหญ่ๆ เดินทางลำบาก ค่าเดินทางแพง กำหนดเป็นนโยบายและมาตรการการถ่ายโอนที่ชัดเจนสู่หน่วยงานในพื้นที่

-รัฐเพิ่มการสื่อสารสุขภาพ กำหนดสวัสดิการที่เป็นมาตรฐานสำหรับผู้สูงอายุ ไม่มีปัญหา ส่วนใหญ่ยังคงสุขภาพดี ยังอยากทำงานต่อ ไม่มันจะคิดมาก ความดัน จิตใจ ความกดดัน เครียด

-รัฐมีการดูแลจัดการการตรวจสุขภาพให้ผู้สูงอายุ ติดตามผลการรักษาอย่างสม่ำเสมอ เพิ่มทักษะความรู้ที่จำเป็นทั้งเพื่อการดำรงชีวิตและอาชีพ

(4) กลุ่มหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ (ระดับพื้นที่) เสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับสุขภาพของผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) ในการทำงาน ประกอบอาชีพ ให้ความคิดเห็นดังนี้

-รัฐหรือส่วนกลางต้องถ่ายโอนให้ท้องถิ่นเขาดูแลกันเอง มีการสำรวจอย่างครอบคลุมและเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน อาจต้องมีสวัสดิการหรือกฎเกณฑ์ในการรับสมัคร ผู้สูงอายุที่จะมาทำงานแต่มีโรคประจำตัวด้วย การป้องกัน ระวังรักษาสุขภาพ ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย เพื่อการทำงาน ใช้ทักษะ/ความสามารถที่ชาวบ้านมีอยู่แล้ว อาชีพ (ผลงาน ผลิตผล อย่าง OTOP)

4.3 ปัญหา ความต้องการ ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับครอบครัว ชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ที่เกี่ยวกับการทำงาน การสร้างอาชีพของผู้สูงอายุระดับต้น (Young Old)

(1) กลุ่มแกนนำผู้สูงอายุ เสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับครอบครัว ชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยที่เกี่ยวกับการทำงาน การสร้างอาชีพของผู้สูงอายุระดับต้น (Young Old) ดังนี้

-รัฐต้องมีการบริหารจัดการในองค์ประกอบที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรมและเชื่อมต่อกันในบริบทต่างๆ ทั้งระยะสั้น ระยะยาว เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีความพร้อมพร้อมที่จะเป็นผู้ให้กับสังคมรอบตัวได้ ควรให้ทำงานในชุมชน สังคมเดิม โดยมีงานให้เลือกหลากหลายตามความถนัด และความสนใจ

-รัฐควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนประกอบอาชีพต้องการให้ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพท้องถิ่นให้กับผู้สูงอายุ แต่ละชุมชนมีข้อจำกัด และความแตกต่างของสภาพแวดล้อมไม่เหมือนกัน

-รัฐควรได้รับการส่งเสริมอาชีพที่หลากหลายตามความถนัดของวัยด้วยวิธีการทำแบบสอบถามของความถนัดที่ภาครัฐส่งเสริม ต้องการหางานทำเพิ่มรายได้ ผู้สูงอายุระดับต้นไม่ค่อยได้รับข้อมูลในด้านนี้

-รัฐควรมีหน่วยงานเฉพาะสำหรับช่วยเหลือหากผู้สูงอายุต้องการ และจัดสภาพงาน ที่ทำงานที่เหมาะสม มีเป็น การทำงานให้เหมาะสมกับวัยและทักษะทำงานแบบชั่วคราวเป็นครั้งเป็นคราว ไม่ต้องต่อเนื่อง ภาพรวมสังคมไม่ค่อยจะให้ออกาสกับผู้สูงอายุ

(2) กลุ่มผู้สูงอายุทั่วไป เสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับครอบครัว ชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยที่เกี่ยวกับการทำงาน การสร้างอาชีพของผู้สูงอายุระดับต้น (Young Old) ดังนี้

-รัฐหน่วยงาน องค์กร ชุมชนควรให้การสนับสนุนการทำงาน สร้างอาชีพตามความสนใจและศักยภาพของผู้สูงอายุระดับต้น ดูแลสร้างงานให้ผู้สูงอายุ ฝึกทักษะให้คำแนะนำต่างๆ จัดฝึกอบรมการทำงาน และมีวิทยากรแนะนำอย่างใกล้ชิด

-รัฐควรมีการเปิดโอกาสรับผู้สูงอายุทำงานให้กว้างขวางมากขึ้น เงินทุนในการประกอบอาชีพเบื้องต้น จัดหา งานให้ทำตามสภาพ ควรให้การดูแลมากกว่าปกติ หากิจกรรมเพื่อตอบสนองให้ผู้สูงอายุ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

(3) กลุ่มหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ (ระดับนโยบาย) เสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา ความ ต้องการ ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับครอบครัว ชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยที่เกี่ยวกับการทำงาน การสร้าง อาชีพของผู้สูงอายุระดับต้น (Young Old) ให้ความคิดเห็นดังนี้

-รัฐต้องส่งเสริมอย่างชัดเจนหรือเป็นรูปธรรม เพราะส่วนใหญ่สมาชิกทุกคนในครอบครัว ต้องการให้ผู้สูงอายุมี งานทำ ทุกคนต้องการทำงาน หากจะดีก็ทำด้วยกันในครอบครัวเพื่อให้อยู่ด้วยกัน

-รัฐต้องการมีอาชีพสร้างรายได้จนสามารถพึ่งพาตนเองได้ จัดบริการยานพาหนะ สถานที่ให้เหมาะกับผู้สูงอายุ มีบริการรับ-ส่ง หออาชีพที่ทำอยู่ที่บ้านเพื่อเพิ่มรายได้

-รัฐต้องมีนโยบายที่ชัดเจนเพราะส่วนใหญ่ผู้สูงอายุและครอบครัวยังลำบากกันอยู่ ต้องอาศัยร่วมกับลูกหลาน รองลงไปคือต้องการอยู่คนเดียว แต่ก็ยังไหว ยังมีแรงพึ่งตนเองได้อยู่ รัฐต้องส่งเสริมครบวงจร จริงจัง เริ่มตั้งแต่กองทุน ถึง ตลาด เพราะจะเป็นการแก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืน เพราะผู้สูงอายุเองส่วนใหญ่ต้องการที่จะพึ่งตนเองอยู่แล้ว

(4) กลุ่มหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ (ระดับพื้นที่) เสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับครอบครัว ชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยที่เกี่ยวกับการทำงาน การสร้างอาชีพของ ผู้สูงอายุระดับต้น (Young Old) ให้ความคิดเห็นดังนี้

-รัฐหรือส่วนกลางต้องปลด lock เรื่องอำนาจของท้องถิ่นในการจัดทำที่อยู่อาศัยให้ผู้สูงอายุ เช่น การใช้ที่ดิน ของหลวงในรูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างที่อยู่ให้ผู้สูงอายุ

-รัฐต้องจัดให้พื้นที่ในชุมชนหรือสถานที่ทำงานอาจต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงวัยที่ไปทำงานมากขึ้น อาจจะเป็นรถรับส่งหรือห้องน้ำสำหรับผู้สูงวัย เป็นต้น ชุมชนเข้มแข็ง ถนน หน้าบ้านน่ามอง สะอาด สนามกีฬาชุมชน ไฟฟ้า สว่างไสว พื้นที่สีเขียว

4.4 ปัญหา ความต้องการ ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับความพร้อมทางเศรษฐกิจ การเงินของผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) ในการทำงาน ประกอบอาชีพ

(1) กลุ่มแกนนำผู้สูงอายุ เสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับความ พร้อมทางเศรษฐกิจ การเงินของผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) ในการทำงาน ประกอบอาชีพดังนี้

-รัฐสร้างและสนับสนุนแหล่งงานหรืออาชีพเพื่อการสร้างรายได้ซึ่งจะทำให้การดำรงชีวิตอยู่เป็นไปตามครรลองไม่เป็นภาระของภาครัฐมากเกินไป ตามสภาพความพร้อมของแต่ละคน แต่ละพื้นที่

-รัฐควรมีนโยบายที่ชัดเจน มีแหล่งเงินทุนที่เข้าถึงได้ไม่ยาก ไม่มีแหล่งทุน มีเงินเก็บน้อย ควรให้การสนับสนุนในรายที่มีความต้องการ ควรสอดคล้องกับภาวะครองชีพของผู้สูงวัย อาจเริ่มที่อาชีพที่ไม่ลงทุนมาก ใช้ทักษะผลิตชิ้นงานที่เหมาะสม มีตลาดรองรับ ควรมีค่าตอบแทนให้มากขึ้น

-รัฐต้องลดภาษีให้ผู้สูงอายุ เพื่อให้มีรายได้เหลือจากการทำงาน การประกอบอาชีพใหม่ในวัยสูงอายุให้มีรายได้พอกินพอใช้ตลอดสอดคล้องกับเศรษฐกิจของประเทศด้วยจึงจะอยู่ได้รอด

-รัฐต้องสนับสนุนแหล่งเงินทุนให้ลงทุนโดยไม่หวังผลจะต้องเอาคืน แต่เมื่อผลผลิตจำหน่ายได้แล้วถึงเอาส่วนที่จำหน่ายมาลงทุนต่อและเอาผลกำไรส่งเสริมผู้ผลิตจากผลผลิตที่จำหน่ายได้

(2) กลุ่มผู้สูงอายุทั่วไป เสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับความพร้อมทางเศรษฐกิจ การเงินของผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) ในการทำงาน ประกอบอาชีพดังนี้

-รัฐต้องเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินเพื่อการสร้างอาชีพให้ผู้สูงอายุ เพราะในปัจจุบันโอกาสเข้าถึงเงินกู้แทบไม่มีเลย ต้องการงานที่ใช้ทุนน้อย มีการสร้างงานให้ผู้สูงอายุได้ประกอบ เงินทุนในการประกอบอาชีพเบื้องต้น ความต้องการด้านการเงินควรเหมาะสมกับศักยภาพและดำรงชีพในสังคมอย่างไม่อึดคัต

-รัฐต้องจัดเกี่ยวกับลงทุนในรูปแบบต่างๆ เพราะ ณ ปัจจุบันไม่มีกองทุนสนับสนุนใดๆ เลย รัฐควรแนะนำแหล่งกู้เพื่อการลงทุนดอกเบี้ยต่ำ

(3) กลุ่มหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ (ระดับนโยบาย) เสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับความพร้อมทางเศรษฐกิจ การเงินของผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) ในการทำงาน ประกอบอาชีพดังนี้

-รัฐต้องสนับสนุนกองทุน โดยรัฐต้องถ่ายโอนให้ท้องถิ่นช่วยจัดการให้ชัดๆ คล่องตัว ตัดกฎระเบียบต่างๆ ที่ติดขัด ข้างซ้อนออกไป ต้องมีให้ทุนส่วน เช่น รุนลูกหลาน หรือสมาชิกในกลุ่ม ในชมรม ในชุมชน ร่วมกันขอเงินลงทุนได้สะดวก อีกทั้งเพิ่มทักษะใหม่เกี่ยวกับเทคโนโลยี ICT และอาชีพใหม่ที่สอดคล้องกับทักษะศตวรรษที่ 21

-รัฐต้องส่งเสริมเพราะผู้สูงอายุต้องการมีอาชีพสร้างรายได้จนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ส่วนใหญ่ไม่มีเงิน ไม่มีรายได้ ไม่มีเงินทุนประกอบชีพ ธนาคารมีเงินฝากดอกเบี้ยสูงและเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำพิเศษให้ผู้สูงอายุ

-รัฐต้องจัดหาตลาดงานให้ผู้สูงอายุสามารถทำเพื่อเสริมรายได้จากรัฐ (600 บาท) และอื่นๆที่แตกต่างกันไป

(4) กลุ่มหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ (ระดับพื้นที่) เสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับความพร้อมทางเศรษฐกิจ การเงินของผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) ในการทำงานประกอบอาชีพดังนี้

-รัฐต้องจัดให้มีเงินทุนสำหรับวิสาหกิจชุมชน ให้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำ มีศูนย์กระจายสินค้าให้ชาวบ้าน การลงทุน และการตลาด ผลตอบแทนควรคุ้มค่า ไม่เอาเปรียบ

-รัฐต้องชัดเจน โปร่งใส ต่อเนื่อง ประชาสัมพันธ์ทั่วถึง ครอบคลุมทุกกลุ่ม โดยมีการสำรวจที่เป็นระบบและเป็นจริงหรือเป็นปัจจุบัน

4.5 ปัญหา ความต้องการ ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้สูงอายุระดับต้น (Young Old) ที่ตลาดงาน อาชีพต้องการ

(1) กลุ่มแกนนำผู้สูงอายุ เสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของผู้สูงอายุระดับต้น (Young Old) ที่ตลาดงาน อาชีพต้องการดังนี้

-รัฐต้องดูพื้นฐานเดิมของผู้สูงอายุ ควรส่งเสริมให้มีการให้ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพราะทักษะการทำงานยังดี ประสพการณ์อาจช่วยพัฒนาชาติได้ถ้ารัฐต้องการ

-รัฐต้องบริหารจัดการแยกตลาดงานให้ชัดเจนว่าสามารถแบ่งเป็นกี่กลุ่มใหญ่ เพื่อการสร้างทักษะและสร้างประสพการณ์ ซึ่งงานแต่ละประเภทมีความเฉพาะ ควรมีการศึกษาความต้องการของตลาดแรงงานอย่างจริงจัง และสอนเกี่ยวกับการบริหารการเงิน อย่างถูกต้องเลี้ยงดูตนเองและผู้อื่นได้ไปตลอดชีพ

(2) กลุ่มผู้สูงอายุทั่วไป เสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับความรู้ ทักษะ ประสพการณ์ของผู้สูงอายุระดับต้น (Young Old) ที่ตลาดงาน อาชีพต้องการดังนี้

-รัฐต้องสนับสนุนการทำงานที่ทำที่บ้าน ฝึกอบรมอาชีพจากผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญทางประกอบอาชีพ ให้ทำในความถนัด เริ่มตั้งแต่งานง่ายๆที่สามารถทำได้เลย เช่นงานเฝ้าอาคารสถานที่

-รัฐควรมีแหล่งส่งเสริมอาชีพที่หลากหลายและมีงบประมาณตามความเหมาะสม งบประมาณสนับสนุนตามความเหมาะสม ยังขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับอาชีพใหม่

-รัฐต้องมีการจัดการพัฒนาและทดสอบทักษะ เบื้องต้นในงานที่มีความสนใจ วางแผนการตลาด ควรมีการสำรวจผู้สูงอายุ ควรให้โอกาสผู้สูงอายุได้ทำงานตามที่ถนัด

(3) กลุ่มหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ (ระดับนโยบาย) เสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับความรู้ ทักษะ ประสพการณ์ของผู้สูงอายุระดับต้น (Young Old) ที่ตลาดงาน อาชีพต้องการดังนี้

-รัฐต้องอบรมให้ใหม่ และต้องทำได้ ตามที่ตลาดแรงงานต้องการ โดยพัฒนาให้ตรงกับที่ตลาดแรงงานต้องการ เช่นความรู้ด้านดิจิทัล

-รัฐให้โอกาสผู้สูงอายุได้เข้าศึกษาในสาขาวิชาที่ชอบ ต้องการฝึกใหม่ และเอาไปใช้ในภาคทำมาหากินได้เลย เอาไปทำงานได้เลย ฝึกอาชีพที่สามารถทำได้ทั้งที่บ้านและนอกบ้าน

(4) กลุ่มหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ (ระดับพื้นที่) เสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการ ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับความรู้ ทักษะ ประสพการณ์ของผู้สูงอายุระดับต้น (Young Old) ที่ตลาดงาน อาชีพต้องการดังนี้

-รัฐต้องร่วมมือกันระหว่างส่วนกลาง สถาบันในพื้นที่ และท้องถิ่นในการพัฒนาผู้สูงอายุของตนเอง ให้วิทยาลัย ชุมชน โรงเรียนมัธยมศึกษา จัดวิทยากรสอนการใช้ ICT เบื้องต้น

-รัฐต้องแนะนำ ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้เพื่อให้ผู้สูงวัยสามารถเลือกงานให้ตรงกับความถนัดของตนเอง องค์กรก็ต้องพิจารณา และประกาศคุณสมบัติที่ต้องการให้ชัดเจน

อภิปรายผล

1. ลักษณะประชากรของผู้สูงอายุระดับต้น (Young Old) ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 60-64 ปี อายุเฉลี่ย 64.91 ปี มีอาชีพและต้องการที่จะมีอาชีพหรือต้องการที่จะทำงานต่อกว่าร้อยละ 60 (ร้อยละ 57.50 และร้อยละ 16.67) โดยพบว่าส่วนใหญ่ยังคงเข้มแข็งคือ มีส่วนร่วมในชุมชน ในสังคมมากกว่าร้อยละ 60 คือเป็นประธานกลุ่ม/ชมรม/กรรมการหมู่บ้าน/สมาชิกชมรม (ร้อยละ 41.67 และร้อยละ 20.83) ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่า (ร้อยละ 53.33 และร้อยละ 42.50) ด้วยคุณลักษณะของลักษณะประชากรดังกล่าวส่งผลให้ผู้สูงอายุระดับต้นของประเทศไทยยังคงต้องการทำงานต่อ หรือสร้างอาชีพใหม่ที่เหมาะสมกับวัย ประสพการณ์ความรู้และทักษะของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของแผนพัฒนาผู้สูงอายุแห่งชาติระยะที่ 2 รวมทั้งทศวรรษผู้สูงวัยสุขภาพดีขององค์การสหประชาชาติ (2020-2030)

2. ผลศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารความร่วมมือเชิงนโยบาย มาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจฐานวัย นโยบายที่เกี่ยวข้องกับส่งเสริมการทำงาน การสร้างอาชีพผู้สูงอายุพบว่านโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับส่งเสริมการทำงาน การสร้างอาชีพผู้สูงอายุของกลุ่มแกนนำผู้สูงอายุ กลุ่มผู้สูงอายุทั่วไป และกลุ่มหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.12$) และเมื่อแยกรายประเด็นย่อยก็พบว่าทุกประเด็นอยู่ในระดับน้อยเช่นกันเรียงลำดับ คือ การแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับนโยบายการจ้างงานผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.18$) การแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับนโยบายการลดหย่อนภาษีให้ผู้ประกอบการที่จ้างงานผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.17$) การส่งเสริมการฝึกทักษะใหม่ ความรู้ใหม่ที่ตรงกับความต้องการตลาดงาน ตลาดอาชีพใหม่ของผู้สูงอายุระดับต้น (Young Old) ($\bar{X} = 2.14$) การแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับการสนับสนุนแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพของผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.09$) การแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับแหล่งงานแหล่งอาชีพต่างๆ แหล่งติดต่อนานาฯ ที่ผู้สูงอายุสามารถทำได้ ($\bar{X} = 2.08$) และมีการแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับการเข้าถึงกองทุนต่างๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมการประกอบอาชีพ/การทำงานผู้สูงอายุ ($\bar{X} = 2.08$) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของแผนพัฒนาผู้สูงอายุแห่งชาติระยะที่ 2 ยุทธศาสตร์ที่ 1 ที่กล่าวเกี่ยวกับการสร้างการเตรียมพร้อมให้กับผู้สูงอายุทั้งเรื่องการออม การทำงาน การสร้างรายได้เพื่อการพึ่งตนเอง

3. ผลการศึกษาความร่วมมือของผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) เกี่ยวกับการทำงาน การประกอบอาชีพพบว่าทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้อง เริ่มตั้งแต่กลุ่มแกนนำผู้สูงอายุ กลุ่มผู้สูงอายุทั่วไป และกลุ่มหน่วยงานต่างๆ ทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการในพื้นที่พบว่า มีความพร้อมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) โดยเริ่มตั้งแต่ความพร้อมเรื่องสุขภาพของผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) ในการทำงาน ประกอบอาชีพภาพรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) ความพร้อมเกี่ยวกับสังคม สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) ความพร้อมเกี่ยวกับเศรษฐกิจระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) ความพร้อมเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ตลาดงานต้องการระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นว่า ผู้สูงอายุระดับต้น (Young Old) พร้อมเพื่อการทำงาน สร้างอาชีพโดยพร้อมที่จะพึ่งตนเองเป็นหลัก ในขณะที่ขอรับการสนับสนุนจากภาครัฐร่วมทั้งองค์กรในท้องถิ่นด้วย เพราะเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ผู้สูงอายุมากที่สุดเห็นปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุมากที่สุดสอดคล้องกับ ผลการประเมินของแผนพัฒนาผู้สูงอายุแห่งชาติระยะที่ 2 ยุทธศาสตร์ที่ 4 ความร่วมมือกับทุกหน่วยงาน การถ่ายโอนสู่ท้องถิ่นในการร่วมบริหารจัดการเรื่องการดูแลผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุตอนต้น (Young Old) เกี่ยวกับการทำงาน การสร้างอาชีพจากทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องคือ

1) รัฐควรสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้ทำงานที่ถนัด ควรจัดทำจัดสร้างอาชีพให้ผู้สูงอายุที่พอทำงานได้ที่เขาอยากจนไม่มีลูกหลานเลี้ยงดูให้มีรายได้เลี้ยงชีพต่อไป ขอให้มีการส่งเสริมการจ้างงานมากกว่าปัจจุบัน และต่อเนื่อง เปิดรับสมัครทาง online การฝึกอาชีพต่างๆ การเปิดชมรม องค์กร ในการทำงาน การสนับสนุน ชมรม องค์กร อาสาสมัคร ให้มาช่วยทำงาน อยากให้มีการอบรมระยะสั้นหลายๆ หลักสูตร โดยเฉพาะเกี่ยวกับการใช้ internet เพื่อให้ผู้สูงอายุก้าวทันสังคมยุคใหม่

2) รัฐควรสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน สร้างผู้นำผู้สูงอายุเพื่อเชื่อมต่อประสานงานระหว่างกัน ซึ่งต้องเป็นผู้เสียสละ มีเวลาและแข็งแรง จัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้ด้านสุขภาพ การใช้ชีวิต การพึ่งตนเองด้านรายได้ การได้มีโอกาสในการทำงานตามที่ตนถนัดและสามารถทำได้ ส่งเสริม ต่อยอดเดิมภายในครอบครัวอาจจะต้องการการสนับสนุนด้านความรู้ ทักษะ การโฆษณาประชาสัมพันธ์และเงินทุนเพิ่มเติม การแนะนำงานพร้อมแหล่งทุน

3) รัฐควรเร่งประชาสัมพันธ์การทำงานสาขาอาชีพต่างๆ ที่สามารถให้ผู้สูงอายุทำงานต่อ และขยายเวลาเกษียณออกไปมากกว่าที่เป็นอยู่ ที่ผ่านมา จนถึงปัจจุบันขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี ควรมีการจ้างงานสำหรับผู้สูงอายุที่ยังต้องการทำงาน และจะทำให้ผู้สูงอายุใช้ชีวิตอย่างมีความสุข โดยจัดระบบการจัดการข่าวสารที่จะเผยแพร่สู่ผู้สูงอายุโดยตรง เปิดพื้นที่

เปิดโอกาสให้มีการระดมความคิดเห็น การระดมความคิดเห็นและความต้องการ การสร้างการเตรียมพร้อมมาตั้งแต่ระดับกลางคนว่าเราจะต้องเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ หมายถึงปฏิบัติตัวให้เป็นหลักให้กับรุ่นหลัง

4) ขอให้รัฐถ่ายโอนเรื่องผู้สูงอายุและงบประมาณลงมาที่ อบต. เพราะเขารู้จักกันรู้ปัญหาจริง จึงจำเป็นที่จะต้องถ่ายโอนให้ชัดเจน และเร่งด่วน เพราะจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มจำนวนสูงมาก หากพัฒนาไม่ทันจะเป็นภาระต่อภาครัฐในที่สุด โดยต้องกำหนดระดับนโยบายต้องชัดเจน และมอบให้ท้องถิ่นบริหารจัดการ

บรรณานุกรม

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2560). *สถานการณ์ผู้สูงอายุและการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัยของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2561). *แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (2555-2564)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ธัญพิพัทธ์ ไคววานิช. (2562, 19 กุมภาพันธ์). เศรษฐกิจสีเงินในยุคดิจิทัล. *INEWHORIZON*. สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2564, จาก <http://www.inewhorizon.net/789621-2>.
- พิเชษฐ์ ฌ นคร. (2561, 18 พฤษภาคม). Silver Economy เศรษฐกิจสูงวัย. *ประชาชาติธุรกิจ*. สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2564, จาก <https://www.prachachat.net/columns/news-160231>.
- สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2561). *ศึกษาสังคมผู้สูงอายุกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย*.
- World Health Organization: WHO (2014). *Active Ageing*. Retrieved October, 21 2018, from <http://www.who.int/ageing/global-strategy/>